

Krav til datagrundlag

David Ahle Andersen

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A., SEGES Digital

Hovedkonklusion

Data skal, hvor det er muligt, være let tilgængelige i digital form til brug som grundlag og sammenligning i budgetprocessen. Og virksomhedens ejer og ledelsen skal stå for processen for at agere bindeled mellem budget og praksis.

Baggrund

Ved udarbejdelse af budget er det essentielt med et godt datagrundlag, da et budget i sig selv er et forsøg på at fremskrive og forudsige den fremtidige udvikling. Denne fremskrivning indeholder mange faktorer, da der i landbruget arbejdes med levende individer og hvor vejret og verdensøkonomien spiller ind på henholdsvis produktion og afregningspriser. Kombinationen af disse faktorer kan hurtigt medføre nogle store usikkerheder. Derfor skal der være styr på datagrundlaget, så der er dokumentation for at det budgetterede ligger på et realistisk niveau og det er muligt at opnå det budgetterede resultat.

Materialer og metoder

Undersøgelsen er foretaget ud fra forfatterens erfaring med budgetlægning som driftsøkonomirådgiver ved Dansk Landbrugsrådgivning (DLBR)

Der tages derfor i det følgende udgangspunkt i de værktøjer der er tilgængelige ved udarbejdelse af regnskaber og budgetter ved DLBR, som eksempler til beskrivelse af datagrundlaget.

Resultater og diskussion

Data bør være tilgængelig i rigelige mængder, forstået på den måde, at der er adgang til datakilder, som kan fortælle om alle aspekter af budgettet. Uanset hvor data kommer fra, så er det vigtigt, at det er let tilgængeligt i udarbejdelsen af budgettet, så det er nemt at trække tallene ind i budgettet og dermed få udbytte af de informationer, som er til rådighed. Derudover skal data kunne spores, så det er muligt at se de forudsætninger, som er anvendt, samt hvilken kilde de kommer fra. Nedenfor er beskrevet forskellige former for data til brug i budgetarbejdet.

Historik

Et af de vigtigste redskaber i budgetprocessen er historikken, hvor du ved hjælp af tidligere års regnskaber kan fremvise hvilket niveau virksomheden tidligere har kunnet præstere både rent økonomisk, men også produktionsmæssigt.

Historikken er god til at vise hvilket produktionsniveau, det er muligt at opnå på bedriften ud fra de givne rammer. Med en detaljeret historik, åbnes der også for muligheden for at holde resultater op

imod lignende virksomheder via benchmarking og på den måde se om der til budgettet er områder med forbedringspotentiale. Mulighederne i disse forbedringsområder kan dog reduceres, hvis ikke rammerne på bedriften giver mulighed for at gennemføre forbedringen uden at der foretages investeringer.

Økonomisk viser historikken hvilket omkostningsniveau, virksomheden tidligere har præsteret. Det er derfor en stor fordel at have sidste års regnskab let tilgængeligt, gerne som en del af budgetopstillingen, til at fastlægge omkostninger i budgettet og vurdere realismen i det budgetterede niveau.

Kontrakter/aftaler

Adgang til allerede indgåede kontrakter eller aftaler er en vigtig komponent i udarbejdelse af budgettet, da det udgør informationer som vi kender og dermed kan reducere usikkerheden i budgettet. Det kan være informationer om kontrakter på korn solgt i høst, priser på foder, brændstof eller lignende. Det kan sågar dreje sig om et hjemhentet tilbud på et allerede kendt behov for vedligehold.

Prognoser

Som alternativ til de allerede fastlagte priser, findes der prognoser på den forventede udvikling, som kan være med til at finde et prisniveau i de tilfælde, hvor der ikke er lavet kontrakt. Prognoserne udarbejdes løbende hen over året, men skal i budgettet fastlåses til det øjebliksbillede som budgettet viser. Det er i den sammenhæng vigtigt at notere, hvilket niveau der er anvendt.

Dertil kommer programmer, som kan fremskrive udviklingen på bedriften, f.eks. DMS eller Mark Online. Disse programmer kan hjælpe med at forudsige forskellige behov og udsving ud fra den forventede produktion, om det så er uændret drift eller ved ændringer i produktionsomfanget.

Ejer/ledelse

Den vigtigste brik i datagrundlaget er ejer og ledelse, da det er her strategien fastlægges. Det er ledelsen som omsætter behovene på bedriften til indsatsområder og ved hvilke tiltag der forventes iværksat i løbet af året, om det så er i forbindelse med en ændring eller de tiltag der skal til for at fortsætte med uændret drift.

Dermed er ejer og ledelse bindeled mellem de forskellige faglige datakilder, som er nævnt ovenfor. Og ejer og ledelses involvering i budgettet er derfor også vigtig, for at sikre, at der er opbakning omkring den linje som lægges i budgettet og at alle relevante elementer er med, for at give så retvisende et billede som muligt.

Det er også ledelsens ansvar, at der er en klar dokumentation, som beskriver hvilken indvirkning datagrundlaget har haft på det samlede resultat i budgettet.

Konklusion

Data til budgettet kan komme fra mange forskellige kilder, hvoraf nogle er meget konkrete og let tilgængelige, mens andre er personafhængige og derfor kræver en mere manuel behandling.

For at lette processen, så bør den mere tilgængelige data såsom historik og prognoser, som oftest udarbejdes digitalt også være tilgængelig som en del af budgetmodellen, så det er let at trække data fra disse kilder ind og eksempelvis bygge budgettet på tal hentet fra historikken. Derudover skal der være mulighed for at supplere med den manuelle del af datagrundlaget.

Det skal være synligt hvor data stammer fra, så det kan bruges til dokumentation for hvordan det budgetterede resultat er opstået og ledelsen skal med som aktiv spiller i fremskaffelse og anvendelse af data, så der er sikkerhed for at det budgetterede stemmer overens med virksomhedens strategi.

Arbejdspakke: AP2 Udvikling prototype – teknisk beskrivelse.

Leverance: Krav til datagrundlaget

Projektnr: 5578 Ny budgetmodel

SEGES

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

T: +45 8740 5000

F: +45 8740 5010

E: info@seges.dk

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende notatets informationer.